

**НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ БІОРЕСУРСІВ І
ПРИРОДОКОРИСТУВАННЯ УКРАЇНИ**

Кафедра адміністративного менеджменту та ЗЕД

“ЗАТВЕРДЖУЮ”

Декан факультету

_____ Остапчук А.Д.
“___” _____ 2020 р.

РОЗГЛЯНУТО І СХВАЛЕНО

на засіданні кафедри адміністративного
менеджменту та ЗЕД

Протокол №14 від 17.06.2020 р.

Завідувач кафедри

_____ Мостенська Т.Л.

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

ЗОВНІШНЬОЕКОНОМІЧНА ДІЯЛЬНІСТЬ ПІДПРИЄМСТВА

Галузь знань:	07 «Управління та адміністрування»
Освітній ступінь:	«Бакалавр»
Спеціальність:	073 «Менеджмент»
Факультет:	аграрного менеджменту
Розробник:	к.е.н., доцент Діброва Л.В.

Київ – 2020 р.

1. Опис навчальної дисципліни

Галузь знань, напрям підготовки, спеціальність, освітній ступінь		
Галузь знань:	<u>07 «Управління та адміністрування»</u> <small>(шифр і назва)</small>	
Спеціальність:	<u>073 - Менеджмент</u> <small>(шифр і назва)</small>	
Освітній ступінь:	<u>Бакалавр</u> <small>(бакалавр, спеціаліст, магістр)</small>	
Характеристика навчальної дисципліни		
Вид	Обов'язкова	
Загальна кількість годин	150	
Кількість кредитів ECTS	5	
Кількість змістових модулів	2	
Курсовий робота <small>(якщо є в робочому навчальному плані)</small>	Курсова робота	
Форма контролю	Іспит	
Показники навчальної дисципліни для денної та заочної форм навчання		
	денна форма навчання	заочна форма навчання
Рік підготовки	3	
Семестр	6	
Лекційні заняття	30 год.	
Практичні, семінарські заняття	45 год.	
Лабораторні заняття	-	
Самостійна робота	75	
Індивідуальні завдання	-	
Кількість тижневих годин для денної форми навчання: аудиторних	5 год.	

2. Мета та завдання навчальної дисципліни

Метою викладання навчальної дисципліни «Зовнішньоекономічна діяльність підприємства» є отримання студентами системних знань з об'єктивних закономірностей, умов, процесів і специфічних особливостей зовнішньоекономічної діяльності (ЗЕД) підприємства, а також набуття навичок їх практичного використання.

Основними завданнями вивчення дисципліни «Зовнішньоекономічна діяльність підприємства» є:

- розуміння сутності зовнішньоекономічної діяльності підприємства, цілей, мотивів і передумов її виникнення, правового та економічного середовища розвитку;
- вивчення видів та форм ЗЕД підприємства;
- дослідження методів та інструментів регулювання зовнішньоекономічної діяльності;

- усвідомлення економічної природи та видів комерційних операцій на зовнішніх ринках,;
- вивчення структури, змісту та принципів укладання;
- проведення аналізу зовнішньоекономічної діяльності підприємства, визначення її ефективності.

У результаті вивчення навчальної дисципліни студент повинен

знати:

- теоретичні аспекти зовнішньоекономічної діяльності, її принципи, прийоми, методи аналізу та оцінки здійснення;
- особливості розвитку зовнішньоекономічної діяльності у сучасних умовах;
- особливості державного регулювання зовнішньоекономічної діяльності, зокрема, складові системи державного регулювання зовнішньоекономічної діяльності в Україні, його цілі, принципи та основні завдання;
- специфіку митно-тарифного регулювання зовнішньоекономічної діяльності, сутність митного тарифу та його види;
- особливості застосування нетарифних методів регулювання зовнішньоекономічної діяльності;
- методи та прийоми оподаткування зовнішньоекономічної діяльності підприємства.
- основні та специфічні форми виходу підприємств на зовнішні ринки;
- основні види зовнішньоекономічних операцій та механізм їхнього проведення;
- особливості складання зовнішньоекономічних договорів, їхню структуру і зміст;
- особливості ціноутворення у зовнішньоекономічній діяльності підприємства.

вміти:

- користуватися нормативно-правовою базою зовнішньоекономічної діяльності України;
- розраховувати митну вартість товару, складати конкурентний лист;
- вміти нараховувати обов'язкові податки при здійсненні зовнішньоекономічної діяльності;
- використовувати переваги при здійсненні зовнішньоекономічної діяльності в рамках
- самостійно розробляти зовнішньоторговельні контракти;
- знаходити та використовувати інформацію для здійснення ефективної зовнішньоекономічної діяльності;
- аналізувати ключові проблеми на підприємстві при здійсненні зовнішньоекономічної діяльності;
- обґрунтовувати вибір базисної умови поставок товарів та калькулювати витрати суб'єкта зовнішньоекономічної діяльності за різних умов ІНКОТЕРМС.

3. Програма та структура навчальної дисципліни «Зовнішньоекономічна діяльність підприємства»

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин					
	денна форма навчання					
	усього	у тому числі				
		л	п	лаб.	інд.	с.р.
1	2	3	4	5	6	7
Змістовний модуль 1. КАТЕГОРІЇ І ТЕОРІЇ ЗОВНІШНЬОЕКОНОМІЧНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ						
Тема 1. Зовнішньоекономічна діяльність та її роль в розвитку національної економіки	9	2	3			4
Тема 2. Теоретико-методологічні основи розвитку зовнішньоекономічної діяльності	9	2	3			4
Тема 3. Основні напрямки і показники розвитку зовнішньоекономічної діяльності АПК України	16	4	4			8
Тема 4. Система регулювання зовнішньоекономічної діяльності в Україні	9	2	3			4
Тема 5. Митно-тарифне регулювання зовнішньоекономічної діяльності в Україні	12	2	4			6
Тема 6. Нетарифні методи регулювання зовнішньоекономічної діяльності	12	2	4			6
Тема 7. Оподаткування зовнішньоекономічної діяльності	11	2	3			6
Разом за змістовим модулем 1	78	16	24			38
Змістовний модуль 2. ЗОВНІШНЬОЕКОНОМІЧНІ ОПЕРАЦІЇ ТА ЇХ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ						

Тема 8. Основні форми виходу підприємств на зовнішні ринки	10	2	3			5
Тема 9. Торгово-посередницькі операції на зовнішньому ринку	10	2	3			5
Тема 10. Зустрічна торгівля у сфері зовнішньоекономічної діяльності	11	2	3			6
Тема 11. Орендні операції як вид зовнішньоекономічної діяльності	10	2	3			5
Тема 12. Ціноутворення у зовнішньоекономічній діяльності підприємства	10	2	3			5
Тема 13. Зовнішньоекономічні договори: види, структура і зміст	10	2	3			5
Тема 14. Базисні умови поставок товарів	11	2	3			6
Разом за змістовим модулем 2	72	14	21			37
Разом за семестр	150	30	45			75

4. Зміст навчальної дисципліни

ЗМІСТОВНИЙ МОДУЛЬ 1. КАТЕГОРІЇ І ТЕОРІЇ ЗОВНІШНЬОЕКОНОМІЧНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ.

Тема 1.

Зовнішньоекономічна діяльність та її роль в розвитку національної економіки

Предмет та завдання курсу.

Характеристика причин та передумов розвитку зовнішньоекономічної діяльності. Місце і роль зовнішньоекономічних відносин у світовій системі господарювання. Фактори, що обумовлюють необхідність зовнішньоекономічних зв'язків у сучасних умовах.

Поняття зовнішньоекономічної діяльності. Закон України "Про зовнішньоекономічну діяльність". Характеристика суб'єктів зовнішньоекономічної діяльності. Класифікація основних принципів зовнішньоекономічної діяльності. Основні види зовнішньоекономічної діяльності.

Значення зовнішньоекономічних зв'язків в економічному розвитку України. Основні етапи розвитку ЗЕД в Україні. Причини, що заважають входженню України до світового господарства в якості рівноправного партнера.

Аналіз сучасного стану зовнішньоекономічної діяльності в Україні. Обсяги та динаміка зовнішнього товарообігу України. Структура експорту та імпорту країни. Розвиток зовнішньоекономічних зв'язків з окремими країнами та групами країн. Стратегія розвитку ЗЕД в Україні.

Тема 2.

Теоретико-методологічні основи розвитку зовнішньоекономічної діяльності

Етапи еволюції поглядів на зовнішньоекономічну діяльність.

Класичні теорії зовнішньої торгівлі та їх характеристика. Меркантилізм як перша систематизована теорія міжнародної торгівлі. Її суть та значення для подальшого розвитку науки. Модель «ціни-золото-потоки» Д.Хюма. Теорія абсолютних переваг А. Сміта. Теорія відносних переваг Рікардо-Торренса. Теорія відносних переваг Рікардо-Торренса. Дослідження Д. Рікардо «Засади політичної економії та оподаткування». Суть роботи Р.Торренса «Нариси про зовнішню торгівлю зерном». Теорія міжнародної вартості Дж.Ст. Мілля. Суть законів міжнародної конкуренції Мілля.

Регулятивні теорії розвитку зовнішньоекономічної діяльності та їх характеристика. . Теорія розміру країни. Теорія співвідношення факторів виробництва Хекшера-Оліна та її суть. Удосконалення теорії співвідношення факторів виробництва американськими економістами П. Самуельсоном та В. Стопером. Переваги та недоліки теорії Хекшера-Оліна. Парадокс Леонтьєва. Кейнсіанство та монетаризм.

«Конкурентні» концепції зовнішньоекономічної діяльності та їх характеристика. М. Позер та теорія технологічного розвитку. Модель альтернативних витрат Г. Хаберлера. Теорія життєвого циклу товару Р. Вернона та її суть. Теорія подібності країн С. Ліндєрта: суть та її значення. М. Портер та його теорія конкурентних переваг.

Тема 3.

Основні напрямки і показники розвитку зовнішньоекономічної діяльності АПК України

Передумови інтеграції АПК України в світову агропродовольчу систему.

Роль та значення зовнішньоекономічної діяльності в розвитку АПК України.

Основні показники зовнішньоекономічної діяльності АПК України. Зовнішньоторговельний баланс АПК: обсяги, динаміка, товарна структура експорту й імпорту. Географічна структура зовнішньої торгівлі АПК України. Сучасний стан залучення іноземних інвестицій в АПК та його вплив на розвиток інвестиційного процесу АПК України.

Експортний потенціал АПК. Товарна структура експорту. Основні експортні товарні групи. Основні країни-споживачі українського експорту сільськогосподарської та продовольчої продукції. Цінові тенденції на основну експортну продукцію. Аналіз зміни експорту сільськогосподарської продукції та основні тенденції подальшого розвитку.

Імпорт сільськогосподарської та продовольчої продукції в Україну. Найбільші товарні позиції в імпорті та найбільші імпортери. Аналіз цінової

політики що до імпорту в Україну. Основні напрямки раціоналізації структури імпорту агропродовольчої продукції в Україну.

Торгово-економічне співробітництво України з країнами ЄС в аграрній сфері. Обсяги, структура та найбільші торгові партнери. Розвиток нових форм співробітництва в зв'язку з розширенням ЄС.

Вступ України до СОТ. Аналіз позитивних та негативних наслідків приєднання України до Угоди СОТ про сільське господарство. Політика підтримки аграрного виробництва в умовах вступу до СОТ.

Основні стратегічні напрямки розвитку зовнішньоекономічної діяльності АПК України.

Тема 4.

Система регулювання зовнішньоекономічної діяльності в Україні

Характеристика системи регулювання зовнішньоекономічної діяльності. Основні цілі регулювання ЗЕД в Україні. Органи державного регулювання ЗЕД в Україні, їх цілі та інструментарій діяльності.

Систематизація методів регулювання зовнішньоекономічної діяльності. Правові, адміністративні та економічні регулятори зовнішньоекономічної діяльності.

Основні групи правових норм. Адміністративні важелі регулювання. Процедура реєстрації суб'єктів зовнішньоекономічної діяльності в Україні. Система реєстрації зовнішньоекономічних контрактів.

Застосування оперативного регулювання зовнішньоекономічної діяльності. Тимчасове призупинення зовнішньоекономічної діяльності.

Економічні регулятори зовнішньоекономічної діяльності. Найбільш поширені економічні засоби регулювання зовнішньоекономічної діяльності.

Тема 5.

Митно-тарифне регулювання зовнішньоекономічної діяльності в Україні

Основні цілі митної політики в Україні. Етапи еволюції митно-тарифної системи в Україні, їх особливості. Суть і принципи митного регулювання зовнішньоекономічної діяльності в Україні. Компетенція державних органів, які здійснюють регулювання митної справи в Україні.

Митний тариф, його сутність, особливості та функції. Ознаки класифікації та види тарифів. Рівні митно-тарифного регулювання ЗЕД. Єдиний митний тариф України. Гармонізована система описання і кодування товарів. Українська класифікація товарів зовнішньоекономічної діяльності (УКТЗЕД). Структура десятизнакового цифрового кодового позначення товарів в УКТЗЕД. Аналіз товарної номенклатури 1-24 УКТЗЕД.

Система митних податків та митних зборів. Сутність, класифікація та різновиди мита. Експортне, імпортне та транзитне мито. Адвалерне, специфічне та адвалерне мито. Види та випадки використання спеціального мита: антидемпінгове, компенсаційне та сезонне. Автономне, конвенційне та преференційне мито. Постійні та змінні ставки мита. Номінальне та ефективне мито.

Митна вартість товару. Методи визначення митної вартості в Україні. Країна походження товару. Розрахунок митних платежів.

Поняття «митний режим». Види митно режиму в Україні (експорт, імпорт, реекспорт, реімпорт, транзит, тимчасове ввезення (вивезення), митний склад, спеціальна митна зона, магазин безмитної торгівлі, переробка на митній території України, переробка за межами митної території України, знищення або руйнування, відмова на користь держави) та їх характеристика.

Основні митні процедури і порядок їх здійснення. Митний контроль. Режим зони митного контролю. Документи, необхідні для митного контролю. Митне оформлення. Митна декларація. Вантажна митна декларація. Структура та значення. Обов'язки та відповідальність декларанта.

Організація діяльності митних брокерів і ліцензійних митних складів.

Особливості діяльності магазинів безмитної торгівлі.

Тема 6.

Нетарифні методи регулювання зовнішньоекономічної діяльності

Суть і особливості нетарифного регулювання зовнішньоекономічної діяльності. Адміністративні (нетарифні) обмеження експорту та імпорту, їх виправданість і принцип дії. Класифікація елементів нетарифних обмежень в системі міжнародної торгівлі. Групи заходів фінансового й адміністративного характеру щодо обмеження імпорту на закордонних ринках, умови їх використання і критерії введення обмежень.

Група заборон, їх різновиди та умови використання. Ліцензування у складі кількісних обмежень імпорту, його сутність і обставини використання. Види ліцензій і порядок їх надання імпортерам. Квотування і умови його використання. Види квот і критерії їх розподілу. Зміст "добровільного" самообмеження поставок в умовах конкурентної боротьби на ринках готової продукції. Група спеціальних вимог до кількісних, якісних і технічних параметрів імпортованих товарів на ринках розвинутих країн, їх різновиди. Технічні норми, стандарти і правила. Антидемпінгові заходи як специфічний інструмент нетарифних обмежень, їх наслідки для експортерів. Критерій демпінгу, процедура його встановлення і призначення ставки антидемпінгового мита.

Методи стимулювання національних експортерів як органічна частина системи державного регулювання зовнішньоекономічних процесів у країнах розвинутої ринкової економіки. Комплексний характер, цільове призначення і принципи реалізації основних методів: субсидування, фінансування, кредитування і страхування експортно-імпортованих операцій.

Тема 7.

Оподаткування зовнішньоекономічної діяльності

Характеристика системи оподаткування зовнішньоекономічної діяльності в Україні. Принципи оподаткування суб'єктів зовнішньоекономічної діяльності в Україні. Аналіз основних законодавчо-нормативних актів, що регулюють оподаткування ЗЕД в Україні.

Особливості оподаткування окремих видів зовнішньоекономічних операцій. Оподаткування експортних та імпортованих операцій. Порядок обкладення податком на прибуток експортних операцій в Україні. Закон України «Про податок на

додану вартість» та його характеристика. Особливості обкладення податком на додану вартість (ПДВ) імпортованих товарів. Особливості оподаткування ЗЕД, які виникають при відносинах з нерезидентами, що мають офшорний статус. Механізм усунення подвійного оподаткування при здійсненні ЗЕД.

Поняття податковий вексель. Порядок відшкодування ПДВ при здійсненні експортних операцій.

Основні види пільг суб'єктам ЗЕД, що діють на території України. Пільгове оподаткування суб'єктів ЗЕД, які діють на території спеціальних економічних зон.

Модуль 2. ЗОВНІШНЬОЕКОНОМІЧНІ ОПЕРАЦІЇ ТА ЇХ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ

Тема 8.

Основні форми виходу підприємств на зовнішні ринки

Специфічні риси міжнародної торгівлі. Експорт. Експортні товари. Сутність експортних операцій та їхні види. Причини, що обумовлюють експорт. Різновиди експорту: прямий та непрямий.

Імпортні операції та їхні види. Способи придбання імпортованих товарів. Особливості здійснення зовнішньоторгових операцій з окремими видами товарів: сировинні і продовольчі товари. Непродовольчі товари: машини та обладнання.

Поняття реекспорту. Специфіка проведення реекспортних операцій. Основні дії сторін у ході здійснення реекспортних операцій.

Поняття реімпорту. Специфіка проведення реімпортних операцій. Основні дії контрагентів у ході здійснення реімпортних операцій.

Специфічні форми торгівлі. Біржова торгівля. Предмети біржової торгівлі. Біржі реального товару та ф'ючерсні біржі. Характеристика найбільших міжнародних біржових центрів. Міжнародні аукціони. Найбільші центри проведення міжнародних аукціонів. Міжнародні торги. Відкриті та закриті торги. Основні етапи процесу організації та проведення міжнародних торгів. Розвиток специфічних форм торгівлі в Україні.

Тема 9.

Торгово-посередницька діяльність на зовнішньому ринку

Методи здійснення експортно-імпортних операцій: прямий та непрямий (через торгових посередників).

Поняття "торгово-посередницькі операції". Переваги та недоліки торгово-посередницьких операцій. Суб'єкти міжнародних торгово-посередницьких операцій: торгові фірми, комісійні та агентські фірми. Особливості вибору посередників. Функції, які виконують торгово-посередницькі фірми.

Види торгово-посередницьких операцій: операції з перепродажу, комісійні, агентські та брокерські операції.

Особливості укладення торгово-посередницьких угод: угод про надання права на продаж, комісійних та консигнаційних угод, договорів доручень.

Способи винагороди посередників.

Тема 10.

Зустрічна торгівля у сфері зовнішньоекономічної діяльності

Форми зустрічної торгівлі, що використовуються при веденні зовнішньоекономічної діяльності. Поняття зустрічної торгівлі. Передумови розвитку зустрічної торгівлі. Класифікація міжнародних зустрічних операцій.

Товарообмінні і компенсаційні угоди на безвалютній основі: бартерні операції, прямі компенсаційні операції. Компенсаційні угоди на комерційній основі: часткова та повна компенсація, трьохстороння компенсаційна угода; зустрічні закупівлі: угоди типу “офсет”, угоди типу “світч”, джентльменські угоди; авансові закупівлі.

Компенсаційні угоди на основі виробничого співробітництва: великі довгострокові компенсаційні угоди із зворотною закупівлею товарів, угоди про “розподіл продукції”, угоди “розвиток-імпорт”. Особливості використання зустрічної торгівлі в Україні, законодавчі акти, що її регламентують.

Тема 11.

Орендні операції як вид зовнішньоекономічної діяльності

Поняття оренди. Види міжнародних орендних операцій: рентинг, хайринг, лізинг. Об'єкти міжнародної оренди.

Економічна суть лізингу. Основні відмінності лізингу від звичайних орендних операцій. Предмети і суб'єкти лізингу. Схеми лізингових операцій. Види міжнародного лізингу: оперативний, фінансовий лізинг. Переваги та недоліки лізингу. Лізингові платежі: основні схеми лізингових платежів, методи розрахунку лізингових платежів. Комерційні інтереси учасників міжнародних лізингових операцій.

Розвиток експортних та імпортних лізингових операцій в Україні. Законодавчо-правова база, що регулює лізингову діяльність в Україні.

Тема 12.

Ціноутворення у зовнішньоекономічній діяльності підприємства

Зовнішньоторгівельна ціна: сутність поняття, функції, класифікація зовнішньоторгівельних цін. Цінова політика підприємства, обґрунтування зовнішньоторгівельних цін. Основні фактори ціноутворення в ЗЕД. Принципи визначення світових цін. Трансфертні ціни: сутність, функції. Особливості трансфертного ціноутворення. Ціноутворення в електронній торгівлі. Специфіка формування цін на сировинні товари, готові вироби. Етапи формування контрактної ціни. Рівень ціни, базис ціни, одиниця виміру ціни. Способи фіксації цін. Цінові знижки і надбавки.

Тема 13.

Зовнішньоекономічні договори: види, структура і зміст

Правові аспекти регулювання зовнішньоторгівельного договору купівлі-продажу. Віденська конвенція ООН про договори міжнародної купівлі-продажу товару. Визначення міжнародного контракту купівлі-продажу. Поняття суттєвих та несуттєвих умов контракту.

Структура і зміст зовнішньоторгівельної угоди з купівлі-продажу товарів. Преамбула, вимоги до її змісту. Предмет контракту. Порядок встановлення і

одиниці виміру кількості товару в контракті. Способи описання якості товару. Термін і дата поставки. Базові умови поставки. Міжнародні правила інтерпретації комерційних термінів "Інкотермс - 2000" і їх застосування при веденні комерційних переговорів і в текстах контрактів. Ціна контракту - визначення одиниці виміру, базису, валюти ціни, способу фіксації. Платіж - визначення валюти, строків, способів, форми розрахунків. Упаковка та маркування товару — визначення якості, способу оплати, переліку інформації, що повинна бути на ній. Умови здачі-приймання товару. Форс-мажорні обставини — визначення, порядок опису і застосування. Санкції і рекламації — види санкцій, послідовність рекламацийної діяльності. Арбітраж. Перелік законодавчих та нормативних актів України, що регламентують питання форми, порядку укладання та виконання зовнішньоекономічних договорів (контрактів). Процедура обліку (реєстрації) зовнішньоекономічних контрактів вітчизняних виробників.

Поняття типового контракту. Характеристика форм та способів використання типових контрактів.

Тема 14.

Базисні умови поставок товарів

Історико-еволюційний розвиток міжнародних правил тлумачення торгових термінів «ІНКОТЕРМС». Характеристика та основні зміни в редакціях ІНКОТЕРМС. Загальна характеристика базових умов контрактів купівлі-продажу. Зміст базових умов ІНКОТЕРМС: обов'язки продавця та обов'язки покупця по доставці товару. Класифікація умов ІНКОТЕРМС за видами транспорту, який використовується для доставки товару. Визначення моментів переходу ризику і витрат з продавця на покупця згідно з ІНКОТЕРМС.

Зміст та характеристика умов ІНКОТЕРМС групи Е. Зміст та характеристика умов ІНКОТЕРМС групи F. Зміст та характеристика умов ІНКОТЕРМС групи С. Зміст та характеристика умов ІНКОТЕРМС групи D.

Основні відмінності ІНКОТЕРМС 2020 від попередніх редакцій міжнародних правил тлумачення торгових термінів. Специфіка застосування термінів ІНКОТЕРМС 2020.

5. Теми практичних занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1.	Підтвердження теорій абсолютних і відносних переваг	4
2.	Аналіз зовнішньої торгівлі України	3
3.	Розрахунок митних платежів і зборів	3
4.	Розрахунок ставки ефективного мита	3
5.	Розрахунок демпінгової маржі і шкоди від демпінгу	4
6.	Аналіз конкурентоспроможності експортної продукції	2
7.	Визначення валютної ефективності експортних операцій	2
8.	Визначення валютної ефективності імпорتنих операцій	2
9.	Обґрунтування економічної доцільності залучення	3

	посередників у зовнішній торгівлі	
10.	Обґрунтування економічної доцільності операцій зустрічної торгівлі	3
11.	Розрахунок лізингових платежів	3
12.	Аналіз виконання контрактних зобов'язань та динаміки експорту	3
13.	Розрахунок ціни зовнішньоторговельного контракту	3
14.	Визначення економічного ефекту від експорту та імпорту	3
15.	Калькуляція витрат експортера та імпортера за різних умов ІНКОТЕРМС	4
	Разом	45

6. Контрольні питання, комплекти тестів для визначення рівня засвоєння знань студентами

Питання до іспиту з дисципліни «Зовнішньоекономічна діяльність підприємства»

1. Зовнішньоекономічна діяльність в Україні. Поняття, види, суб'єкти.
2. Принципи зовнішньоекономічної діяльності (загальні принципи зовнішньоекономічної діяльності, специфічні принципи ЗЕД, національні принципи ЗЕД).
3. Особливості здійснення зовнішньоекономічної діяльності в Україні.
4. Характеристика системи регулювання зовнішньоекономічної діяльності.
5. Система державного регулювання ЗЕД в Україні.
6. Система органів ЗЕД та функції державних органів в сфері регулювання ЗЕД.
7. Недержавні органи регулювання ЗЕД та їх функції.
8. Поняття та види зовнішньоекономічної політики країни. Складові, цілі та принципи.
9. Етапи міжнародної економічної інтеграції та їх характеристика.
10. Система методів державного регулювання ЗЕД та класифікація інструментів торгової політики.
11. Суть та принципи митного регулювання ЗЕД в Україні.
12. Сутність, функції та різновиди мита.
13. Поняття, механізм застосування та способи побудови митного тарифу.
14. Характеристика Митного тарифу України.
15. Митна вартість товару. Методи визначення митної вартості.
16. Країна походження товару та характеристика процедури його визначення. Сертифікат походження на товари за національним законодавством.
17. ВМД, її структура та процедурні моменти щодо оформлення.
18. Суть та класифікація нетарифних методів регулювання ЗЕД.
19. Характеристика процесу квотування: поняття та класифікація квот.
20. Характеристика системи ліцензування: поняття, види та механізми розподілу ліцензій.

21. Характеристика процедурних моментів процесу видачі та відмові у ліцензіях. Структура заявки на отримання зовнішньоекономічної ліцензії. Автоматичне та неавтоматичне ліцензування.
22. Характеристика системи «добровільного» обмеження експорту.
23. Характеристика технічного регулювання зовнішньої торгівлі. Угода ГАТТ/СОТ з технічних бар'єрів.
24. Внутрішні податки і збори та їх характеристика.
25. Характеристика політики в рамках державних закупівель.
26. Характеристика фінансових інструментів торгової політики.
27. Міжнародна комерційна діяльність. Суть поняття “зовнішньоторговельна угода” та основні види зовнішньоторговельних угод.
28. Експортні, імпорتنі та реекспортні, реімпорتنі операції.
29. Поняття міжнародних зустрічних операцій. Міжнародна класифікація зустрічних угод.
30. Товарообмінні і компенсаційні угоди на безвалютній основі. Основні види та особливості укладення.
31. Компенсаційні угоди на комерційній основі. Основні види та особливості укладення.
32. Компенсаційні угоди на основі договорів про виробничу співпрацю. Основні види та особливості укладення.
33. Основні угоди з надання виробничо-технічних послуг (орендні угоди; угоди з експорту та імпорту туристичних послуг; угоди з консультаційних послуг та в області інформації і удосконалення управління). Угоди обслуговуючі купівлю-продаж товарів.
34. Зовнішньоторговельні угоди з купівлі-продажу об'єктів інтелектуальної власності (угоди з торгівлі результатами науково-технічних досліджень; угоди з торгівлі об'єктами авторського права).
35. Роль та значення торгового посередництва в зовнішній торгівлі.
36. Торгово-посередницькі операції. Мета, переваги та недоліки залучення посередників.
37. Суб'єкти торгово-посередницьких операцій та функції, які вони виконують.
38. Види торгово-посередницьких операцій та особливості їх здійснення.
39. Особливості вибору посередників в зовнішній торгівлі.
40. Розрахунок і форми винагороди посередника.
41. Особливості структури і змісту основних видів посередницьких угод
42. Економічна суть міжнародного обміну науково-технічними знаннями. Види переданої технології та їх характеристика.
43. Міжнародні ліцензійні операції. Види міжнародних операцій з торгівлі науково-технічними знаннями та їх характеристика
44. Поняття ліцензії та основні відмінності ліцензійних операцій від операцій купівлі-продажу товарів.
45. Переваги та недоліки для сторін ліцензійної угоди (для ліцензіара та ліцензіата).
46. Основні умови міжнародної ліцензійної угоди (структура та зміст).
47. Основні види ліцензійних угод та форми ліцензійної винагороди
48. Орендні операції в зовнішньоекономічній діяльності. Види та об'єкти оренди в міжнародній комерційній практиці

49. Умови міжнародного орендного договору та обов'язки сторін
50. Суть міжнародних лізингових операцій та основні відмінності лізингу від звичайних орендних операцій. Види міжнародних лізингових операцій
51. Умови міжнародного лізингового договору та обов'язки сторін
52. Лізингові угоди у зовнішньоекономічних відносинах
53. Правові аспекти зовнішньоторговельного договору купівлі-продажу
54. Структура і зміст зовнішньоторговельного договору купівлі-продажу
55. Типові контракти в міжнародній торгівлі

**Типовий екзаменаційний білет
з дисципліни «Зовнішньоекономічна діяльність підприємства»**

НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ БІОРЕСУРСІВ І ПРИРОДОКОРИСТУВАННЯ УКРАЇНИ

ОС «Бакалавр»	Кафедра	Екзаменаційний білет №1	«Затверджую»
Спеціальність: 073 «Менеджмент»	Адміністративно-го менеджменту та ЗЕД 2020//2021 навч. рік	3 дисципліни Зовнішньоекономічна діяльність підприємства	Завідувач кафедри Мостенська Т.Л. 17.06.2020 р

I. Екзаменаційні питання

1. Система ЗЕД та функції державних органів в сфері регулювання ЗЕД.
2. Мета, переваги та недоліки залучення посередників. Суб'єкти торгово-посередницьких операцій та функції, які вони виконують.

II. Тестова частина завдань

	Питання 1. Відповідно до ІНКОТЕРМС – 2010, продавець зобов'язаний здійснити митне очищення по експорту за наступної умови:
1.	EXW;
2.	FAS;
3.	DAP;
4.	DDP.

	Питання 2. Зовнішньоекономічна діяльність – це:
1.	діяльність між національними суб'єктами господарської діяльності, яка основана на взаємовідносинах і здійснюється на території України;
2.	діяльність між національними суб'єктами господарської діяльності, яка основана на взаємовідносинах і здійснюється за межами України;
3.	діяльність між іноземними суб'єктами господарської діяльності, яка основана на взаємовідносинах і здійснюється на території України;
4.	діяльність суб'єктів господарської діяльності та іноземних суб'єктів ЗЕД, яка основана на взаємовідносинах і здійснюється як на території України, так і за її межами.

	Питання 3. Яка група ІНКОТЕРМС включає ситуації, коли експортер (продавець) укладає із покупцем договір на транспортування, але не бере на себе ніякого ризику:
1.	група E;
2.	група F;
3.	група C;
4.	група D.

	Питання 4. Розкрийте зміст принципу еквівалентності обміну при здійсненні
--	--

	зовнішньоекономічної діяльності:
1.	регулювання зовнішньоекономічної діяльності здійснюється виключно за законами України;
2.	суб'єкти зовнішньоекономічної діяльності є рівними перед чинним законодавством, разом з тим їм забороняється здійснювати будь-які дії, які можуть зашкодити інтересам інших суб'єктів зовнішньоекономічної діяльності;
3.	Україна має забезпечити рівний захист інтересів усіх суб'єктів зовнішньоекономічної діяльності на її території відповідно до національного законодавства, а за її межами відповідно до норм міжнародного права й умов усіх ратифікованих міжнародних договорів;
4.	суб'єкти зовнішньоекономічної діяльності можуть вільно залучатися до сфери зовнішньоекономічних зв'язків, здійснювати зовнішньоекономічні відносини у будь-якій формі, що не заборонена чинним законодавством;
5.	при здійсненні зовнішньоекономічної діяльності, згідно з національним законодавством, виключається будь-який вид демпінгу.

	Питання 5. Товарами - об'єктами реімпорتنних операцій є:
1.	товари, не продані на аукціоні;
2.	товари, повернені з консигнаційного складу;
3.	товари, забраковані покупцем;
4.	товари бартерного обміну.

	Питання 6. Письмовою формою міжнародної комерційної угоди згідно з міжнародними нормами вважається:
1.	контракт;
2.	переписка контрагентів;
3.	пропозиція експортера і відповідь покупця;
4.	пропозиція експортера і акцепт покупця;
5.	запит покупця і акцепт продавця.

	Питання 7. Який державний орган має право змінювати ставки ввізного мита в Україні:
1.	Кабінет Міністрів України;
2.	Верховна Рада України;
3.	Міністерство економіки та з питань європейської інтеграції України;
4.	Торгово-промислова палата України.

	Питання 8. Під товарним знаком розуміють:
1.	художньо-конструкторське вирішення виробу, яке визначає його зовнішній вигляд;
2.	конструктивне виконання засобів виробництва і предметів споживання, а також їх складових частин;
3.	позначки, здатні відрізнити товари і послуги одних осіб (юридичних і фізичних) від однорідних товарів і послуг інших осіб;
4.	всі відповіді вірні.

	Питання 9. Перерахуйте документи, які подає для перевірки декларант зовнішньоторговельного вантажу на митниці:
--	---

	Які способи фіксації ціни використовуються в міжнародних контрактах купівлі-продажу:
1.	тверда ціна;
2.	ціна з наступною фіксацією;
3.	ковзна ціна;
4.	базисна ціна.

III. Аналітично-розрахункове завдання

На митну територію України імпортується підакцизний товар в кількості 4500кг. Митна вартість імпортного товару складає 7 000 дол. США. При митному оформленні сплачується:

- митний збір за митне оформлення товарів (55 дол. США);
- мито (ставка – 18 %);
- акцизний збір (ставка – 30 євро за 1000 кг);
- ПДВ (ставка –20 %).

Курси валют на дату оформлення вантажної митної декларації: за 1 євро – 31,37 грн. ; за 1 дол. США – 26,17 грн.

Розрахувати митні платежі.

7. Методи навчання

Лекція – основна форма проведення аудиторних занять у вищому навчальному закладі, вона покликана формувати у студентів основи знань з відповідної наукової галузі, а також визначити напрямок, основний зміст і характер усіх інших видів навчальних занять та самостійної роботи студентів з дисципліни «Зовнішньоекономічна діяльність підприємства», а також зв'язок з іншими дисциплінами. Основне завдання лекційного заняття – викладання конкретних тем відповідно до програми навчальної дисципліни в логічній послідовності та взаємозв'язку.

Практичні заняття забезпечують закріплення та систематизацію теоретичних знань студентів та набуття ними необхідних навичок з практичних аспектів здійснення основних видів зовнішньоекономічної діяльності.

Самостійна та індивідуальна робота є основним засобом засвоєння матеріалу у вільний від аудиторних занять час на основі вивчення законодавчих актів, навчальної літератури, додаткових джерел, поточної інформації. Окрім того індивідуальні завдання передбачають виконання студентами завдань науково – дослідного, творчого характеру. Ці завдання спрямовані на підвищення рівня підготовки і розвиток індивідуальних творчих здібностей обдарованих студентів.

8. Форми контролю

Контроль набутих знань здійснюється у таких формах: поточного контролю на практичних заняттях (опитування, тестування, виконання ситуаційних завдань), модульного контролю (контрольна робота після вивчення навчального матеріалу, об'єднаного в модуль чи змістовий модуль), підсумкового контролю – екзамену.

9. Розподіл балів, які отримують студенти

Оцінювання студента відбувається згідно положенням «Про екзамени та заліки у НУБіП України» від 20.02.2015 р. протокол № 6 з табл. 1.

Оцінка національна	Визначення оцінки ЄКТС	Рейтинг студента, бали
Відмінно	ВІДМІННО – відмінне виконання лише з незначною кількістю помилок	90 – 100
Добре	ДУЖЕ ДОБРЕ – вище середнього рівня з кількома помилками	82 – 89

	ДОБРЕ – в загальному правильна робота з певною кількістю грубих помилок	74 – 81
Задовільно	ЗАДОВІЛЬНО – непогано, але зі значною кількістю недоліків	64 – 73
	ДОСТАТНЬО – виконання задовольняє мінімальні критерії	60 – 63
Незадовільно	НЕЗАДОВІЛЬНО – потрібно працювати перед тим, як отримати залік (позитивну оцінку)	35 – 59
	НЕЗАДОВІЛЬНО – необхідна серйозна подальша робота	01 – 34

Для визначення рейтингу студента (слухача) із засвоєння дисципліни РДИС (до 100 балів) одержаний рейтинг з атестації (до 30 балів) додається до рейтингу студента (слухача) з навчальної роботи РНР (до 70 балів): $R \text{ ДИС} = R \text{ НР} + R \text{ АТ}$.

10. Методичне забезпечення

1. Навчально-методичний комплекс з дисципліни
2. Опорний конспект лекцій з дисципліни
3. Законодавчо-нормативна база
4. Діброва Л.В., Чан-Хі О.С. Методичні вказівки до вивчення дисципліни «ЗЕД підприємства» для підготовки студентів освітнього рівня «Бакалавр» напряму підготовки –«Менеджмент». К.: «ЦП «КОМПРИНТ»», 2015. – 77 с.
5. Діброва Л.В., Засєкіна Л.Й. Методичні рекомендації з написання та оформлення курсової роботи з дисципліни «Зовнішньоекономічна діяльність підприємства» для студентів освітнього рівня «Бакалавр» напряму підготовки «Менеджмент». – К. : ЗАТ «НІЧЛАВА», 2016. – 23 с.

11. Рекомендована література

з дисципліни „Зовнішньоекономічна діяльність підприємства”

Базова

1. Козак Ю.Г., Сукач О.О., Бурлаченко Д.М. Зовнішньоекономічна діяльність підприємства.: навч. посіб. / Ю.Г. Козак, О.О. Сукач, Д. М. Бурлаченко - К.: Центр учбової літератури, 2020. - 268 с.
2. Діброва Л.В. Зовнішньоекономічна діяльність підприємства: навч. посібник / Л.В. Діброва. – К.: ЦП «Компринт», 2016. – 522 с.
3. Зовнішньоекономічна діяльність : навчальний посібник / Ю. Г. Козак, Є. В. Савельєв [та інш.] – 6-е вид., перероб. та доп. / ред. Ю. Г. Козак – Київ: ЦУЛ, 2019. – 292 с.
4. Гребельник О. П. Основи зовнішньоекономічної діяльності : підручник / О. П. Гребельник. – 5-те вид., перероб. та допов. ; Університет ДФС України. – Ірпінь : 2019. – 410 с.

Допоміжна

1. Тюріна Н.М. Зовнішньоекономічна діяльність підприємства: навчальний посібник / Н.М. Тюріна, Н.С. Карвацька. – К.: «Центр учбової літератури», 2013. – 408 с.
2. Дахно І. І., Алієва-Барановська В. М. Зовнішньоекономічна діяльність-3.: навч. посібн. / За ред. д.е.н., проф. І. І. Дахна. - К. : Центр учбової літератури, 2018. - 356 с.
3. Хрупович С. Є. Зовнішньоекономічна діяльність підприємства : навчальний посібник. Тернопіль : ТНТУ, 2017. 137 с.
4. Зовнішньоекономічна діяльність підприємств: навчальний посібник / [Козак Ю.Г., Логвінова Н.С. та ін.]; за ред. Ю.Г. Козака, Н.С. Логвінової, М.А. Зайця. – 4-те вид., перероб. та доп. – К.: Освіта України, 2012. – 272 с.
5. Румянцев А.П., Румянцева Н.С. Зовнішньоекономічна діяльність : навчальний посібник / 2-е вид., перероб. та доп.– Київ: Центр учбової літератури, 2012. – 296 с.
6. Кузьмін О.Є, Мельник О.Г., Муқан О.В. Бюджетування зовнішньоекономічної діяльності організацій: навч. посібник. Львів: Видавництво «Растр-7», 2011. 338 с.
7. Єрмаченко В. Є. Облік і техніка зовнішньоекономічної діяльності : навч. посіб. [для вищ. навч. закл.] / В. Є. Єрмаченко, С. В. Лабунська, О. Г. Малярєвська та ін.; Харк. нац. екон. ун-т. – Х. : ІНЖЕК, 2010. – 479 с.
8. Міжнародна макроекономіка: Навчальний посібник/За ред. Козака Ю.Г., Пахомова Ю.М., Логвінової Н.С.- Київ: ЦУЛ, 2012.
9. Міжнародна мікроекономіка: Навчальний посібник/За ред. Козака Ю.Г., Пахомова Ю.М., Логвінової Н.С.- Київ: ЦУЛ, 2012.
10. Міжнародна торгівля: підручник. / За ред. Ю.Г. Козака. - Київ-Катовіце-Краков: ЦУЛ, 2015. - 272 с. 23. Облік зовнішньоекономічної діяльності: Підручник. / В. Г. Козак, Т. О. Токарева, І. І. Богатирьов, Н. Ю. Грицак; за заг. ред. В. Г. Козака. - Ужгород : УНУ, 2013. – 648 с.

15. Інформаційні ресурси

1. Офіційний сайт Верховної Ради України – www.rada.gov.ua.
2. Офіційний сайт Державного комітету статистики України – www.stat.gov.ua.
3. Economic Education and Research Consortium – www.eerc.ru.
4. Світова організація торгівлі (СОТ) та щорічне видання International Trade Statistics – www.wto.org
5. Організація об'єднаних націй (ООН) – www.un.org.
6. Конференція ООН з торгівлі і розвитку (ЮНКТАД) – www.unctad.org.
7. Міжнародний валютний фонд (МВФ) та видання МВФ The World Economic Outlook – www.imf.org.
8. Інститут транснаціональних корпорацій – www.itnc.ru.
9. Фонд бюро економічного аналізу - www.beafind.org.
10. Центр міжнародної торгівлі – www.intracen.org.
11. Організація економічного співробітництва та розвитку (ОЕСР) – www.oecd.org
12. Міжнародна фінансова корпорація – www.ifc.org.
13. Група Світового банку та щорічне видання цієї групи – www.worldbank.org.
14. Багатостороннє агентство з інвестиційних гарантій – www.miga.org.

15. Міжнародна організація праці (МОП) – www.ilo.org.
16. Міжнародна продовольча та сільськогосподарська організація – www.fao.org.
17. Офіційний сайт Європейського Союзу (ЄС) – www.europa.eu.int.
18. Статистична служба Європейської комісії (Євростат) – www.europa.eu.int.
19. Європейська асоціація вільної торгівлі (ЄАВТ) – www.efta.int.

ТЕМАТИКА ЛЕКЦІЙ ТА ЇХ АНОТОВАНИЙ ЗМІСТ

Тема 1. «Зовнішньоекономічна діяльність та її роль в розвитку національної економіки»

Перелік питань, висвітлених у лекції:

1. Предмет та завдання курсу
2. Зовнішньоекономічна діяльність як економічна категорія
3. Суб'єкти та основні напрямки здійснення зовнішньоекономічної діяльності
4. Зовнішньоекономічний комплекс та зовнішньоекономічна стратегія України
5. Принципи зовнішньоекономічної діяльності

Тема 2. Теоретико-методологічні основи розвитку зовнішньоекономічної діяльності

Перелік питань, висвітлених у лекції:

1. Класичні концепції зовнішньої торгівлі
2. Регулятивні теорії розвитку зовнішньоекономічної діяльності
3. «Конкурентні» концепції зовнішньоекономічної діяльності

Тема 3. Основні напрямки і показники розвитку зовнішньоекономічної діяльності АПК України

Перелік питань, висвітлених у лекції:

1. Роль та значення зовнішньоекономічної діяльності в розвитку АПК України
2. Сучасний стан, товарна, географічна структура та основні тенденції експорту агро продовольчої продукції
3. Сучасний стан, товарна, географічна структура та основні тенденції імпорту агро продовольчої продукції
4. Основні стратегічні напрямки розвитку зовнішньоекономічної діяльності АПК України

Тема 4. Система регулювання зовнішньоекономічної діяльності в Україні

Перелік питань, висвітлених у лекції:

1. Мета, завдання, суб'єкти та інструменти регулювання зовнішньоекономічної діяльності
2. Характеристика системи регулювання зовнішньоекономічної діяльності
3. Зовнішньоекономічна політика країни: протекціонізм та вільна торгівля.

4. Систематизація методів регулювання зовнішньоекономічної діяльності

Тема 5. Митно-тарифне регулювання зовнішньоекономічної діяльності

Перелік питань, висвітлених у лекції:

1. Суть і принципи митного регулювання ЗЕД в Україні
2. Поняття, механізм застосування та способи побудови митного тарифу Єдиний митний тариф України
3. Система митних податків та митних зборів. Мито та його класифікація. Митна вартість товару і розрахунок митних платежів
4. Види митного режиму в Україні
5. Основні митні процедури і порядок їх здійснення

Тема 6. Нетарифні методи регулювання зовнішньоекономічної діяльності

Перелік питань, висвітлених у лекції:

1. Суть та класифікація нетарифних методів регулювання зовнішньоекономічної діяльності
2. Характеристика системи кількісних обмежень зовнішньої торгівлі
3. Порівняльний аналіз використання імпоротної квоти і митного тарифу як засобів регулювання імпорту
4. Приховані методи протекціонізму

Тема 7. Оподаткування зовнішньоекономічної діяльності підприємства

Перелік питань, висвітлених у лекції:

1. Система оподаткування зовнішньоекономічної діяльності в Україні
2. Порядок відшкодування ПДВ при здійсненні експортних операцій
3. Основні види пільг суб'єктам ЗЕД, що діють на території України

Тема 8. Основні форми виходу підприємства на зовнішні ринки

Перелік питань, висвітлених у лекції:

1. Сутність, переваги і ризики експортних та імпорتنих операцій
2. Особливості здійснення зовнішньоторгових операцій з окремими видами товарів
3. Реекспортні та реімпорتنі операції
4. Міжнародні торги (тендери)

Тема 9. Торговельно-посередницька діяльність на зовнішньому ринку

Перелік питань, висвітлених у лекції:

1. Зміст посередницьких операцій. Переваги та недоліки залучення посередників у зовнішній торгівлі

2. Класифікація посередників за обсягом повноважень і місцем на ринку
3. Способи винагороди посередників
4. Організація збуту посередниками

Тема 10. Зустрічна торгівля як форма виходу підприємств на зовнішній ринок

Перелік питань, висвітлених у лекції:

1. Зустрічна торгівля: сутність, форми, фактори і наслідки розвитку
2. Товарообмінні операції бартерного типу
3. Операції, що передбачають участь продавця в реалізації товарів запропонованих покупцем
4. Компенсаційні угоди на основі виробничого співробітництва

Тема 11. Орендні операції як вид зовнішньоекономічної діяльності

Перелік питань, висвітлених у лекції:

1. Орендні операції в зовнішньоекономічній діяльності
2. Види міжнародних орендних операцій
3. Умови міжнародного орендного договору й обов'язки сторін
4. Міжнародні лізингові операції
5. Особливості укладення лізингової угоди

Тема 12. Ціноутворення у зовнішньоекономічній діяльності підприємства

Перелік питань, висвітлених у лекції:

1. Ціни і цінова політика на світовому ринку
2. Фактори ціноутворення в ЗЕД
3. Цінові стратегії на зовнішньому ринку
4. Послідовність дій у міжнародному ціноутворенні

Тема 13. Зовнішньоекономічні договори: види, структура, зміст

Перелік питань, висвітлених у лекції:

1. Сутність, особливості, функції і види зовнішньоекономічного контракту.
2. Основні джерела правового регулювання зовнішньоекономічних контрактів.
3. Структура та зміст зовнішньоекономічного контракту
4. Типова структура міжнародного контракту купівлі-продажу

Тема 14.

Базисні умови поставок товарів

Перелік питань, висвітлених у лекції:

1. Суть та передумови виникнення базових умов-поставок
2. Структура та зміст ІНКОТЕРМС
3. Порівняльний аналіз змін ІНКОТЕРМС 2010 та 2020
4. Митна очистка